

İŞVERENLERCE ÇALIŞANLARA SAĞLANAN YEMEK HİZMETLERİNİN VERGİSEL BOYUTU

Ahmet ONAYLAR

Vergi Müfettiş Yardımcısı

Vergi Denetim Kurulu

ÖZET

Çalışma hayatında işverenler tarafından çalışanlara sağlanan çeşitli ek menfaatler bulunmaktadır. Bu kapsamda işverenlerin çalışanlara yemek vermek suretiyle menfaat sağlaması, iş hayatında çok sık rastlanan durumlardandır. Çalışanların en temel ihtiyaçlarından olan yemek hizmetlerinin işverenlerce karşılanması hususunda vergi mevzuatında yemek hizmetlerinin iş yerinde veya iş yeri müştemilatında sağlanması ile iş yeri dışında aynı veya nakdi olarak sağlanması arasında çeşitli farklılıklar bulunmaktadır. Makalemizde, işverenlerce çalışanlara sağlanan yemek hizmetlerinin verilme çeşitlerine göre vergisel boyutları karşılaştırmalı olarak açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: İşçi, yemek hizmeti, istisna, gider

TAX ASPECT OF CATERING SERVICES TO EMPLOYEES PROVIDED BY EMPLOYERS

ABSTRACT

There are various additional benefits provided to employees by employers in working life. In this context, it is very common in working life that employers provide benefits by providing meals to employees. In order to meet the most basic needs of employees by employers. in the tax legislation, there are various differences between the provision of food services in the workplace or workplace outbuildings and the provision of food services in cash or as meal. In our article, the tax dimensions of the food services provided to the employees by employers will be explained comparatively according to the types of delivery.

Keywords: Employee, service meal, exception, goes

GİRİŞ

Gelir Vergisi Kanunun 61'inci maddesine göre ücret, *“işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir. Ücretin; ödenek, tazminat, kasa tazminatı, tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmemektedir.”* şeklinde tarif edilmiştir.

Diğer taraftan Gelir Vergisi Kanunun 94'üncü maddesinde kimlerin tevkifat yapacağı belirtilmiş olup; 1 numaralı bendinde; *“hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61'inci maddede yazılı olup, ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç) 103 ve 104'üncü maddelere göre tevkifat yapılacağı”* hükmü yer almıştır.

4857 Sayılı İş Kanunu kapsamına göre işverenlerin çalışanlarına kanunen yemek ücreti ödemesi zorunlu değildir. Ancak çalışanlarla yapılan iş sözleşmesinde yemek hizmetlerinin işverenler tarafından sağlanacağına yer verilmişse işveren bu hizmeti sağlamakta yükümlüdür. Yani çalışanların yemek hizmetini talep edebilmesi için bu konunun iş sözleşmesinde yer alması gerekmektedir. Ancak çalışma hayatında pek çok işveren çalışanlarının performansını yükseltmek ve iş yerine duyulan memnuniyeti arttırmak amacı ile çalışanlarına yemek ücreti dahil olmak üzere pek çok ek menfaatler sağlamaktadır¹.

İşverenler çalışanlarına sağladıkları yemek hizmetlerini; *“1)- iş yeri veya iş yeri müstemilatının yemekhanesinde yemek verilmesi, 2)- iş yeri dışındaki bir kuruluştaki yemek hizmetinin sağlanması, 3)- çalışanlarına yemek parasının nakit olarak verilmesi, 4)- yemek kartlarının alınarak anlaşmalı yemek verme hizmeti sağlayan yerlerde yemek yenilmesi”* şeklinde verebilmektedir.

Yukarıda yer verilen Gelir Vergisi Kanununun 61'inci maddesinde açıklandığı üzere işverenler tarafından çalışanlarına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler ücret olarak kabul edilmiştir. İşverenler tarafından çalışanlarına sağlanan yemek hizmetlerinin veriliş şekline göre hem vergisel istisna anlamında hem de işverenlerin kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmesi anlamında çeşitli vergisel farklılıklar bulunmakta olup makalemizin sonraki bölümlerinde bu farklılıklar ana başlıklar halinde açıklanacaktır.

1 <https://www.edenred.com.tr>. Erişim Tarihi:07.07.2021

1. İŞVERENLER TARAFINDAN ÇALIŞANLARINA İŞYERİNDE VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATINDA YEMEK VERMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLER

İşverenler tarafından çalışanlarına işyerinde veya işyeri müştemilatında yemek vermek suretiyle sağlanan menfaatler GVK'nın 61'inci maddesine göre ücret olarak kabul edilmiştir. GVK'nın 23/8'inci maddesinde çalışanlara sağlanan yemek bedeline ilişkin olarak; *"işverenlerce hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerin, herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın vergiden müstesna tutulmasına izin verilmiştir."* şeklinde hüküm yer almaktadır. Ayrıca Gelir Vergisi Kanununun 40'inci maddesinin 2 numaralı bendinde *"hizmetli ve işçilerin işyerinde veya işyerinin müştemilatında iâşe ve ibate giderleri,"* nin, ticari kazancın tespitinde gider olarak indirileceği, 57'nci maddesinin 4 numaralı bendinde, *"işçilerin iâşe, ... gideri,"* nin, zirai kazancın gerçek usulde tespitinde zirai hasılatтан indirileceği, 68'inci maddesinin 2 numaralı bendinde de *"mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenenmüstahdem ücretleri,"* nin serbest meslek kazancının tespitinde mesleki hasılatтан indirileceği hükme bağlanmıştır. Bu uygulamada sözü edilen giderlerin, Vergi Usul Kanunu ve bu Kanunla ilgili olarak yayımlanan Genel Tebliğlerde belirtilen esaslara göre tevsik edileceği tabiidir. Ancak, ücret sayılarak vergiden istisna edilen bu menfaat için işverenlerce ayrıca ücret bordrosu düzenlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinin "I-Mükellefiyet/B. Verginin Konusu İle İlgili Çeşitli Hususlar/5. Personele Sağlanan Menfaatler" kısmında *"KDV uygulamasında personele bedelsiz sağlanan menfaatlerden aşağıda sayılanlar vergiye tabi tutulmaz: ,, a) Personele işyerinde veya müştemilatında yemek verilmesi, ,, İşletmenin iktisadi faaliyetini sürdürebilmesi için yapılan ve işletmede yaratılan katma değer bir unsuru olan bu masraflar, maliyetin bir parçası olduğundan, personele tahsis sırasında vergiye tabi tutulmaz, bu mal ve hizmetlerin iktisabında yüklenilen vergiler ise genel hükümlere göre indirim konusu yapılabilir."* hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki kanun maddelerinden açıkça anlaşılacağı üzere çalışanlara işyerinde veya işyeri müştemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler ücret olarak sayılmış ve herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın çalışanların ücretlerinde yapılan gelir vergisi kesintisinden GVK'nın 23/8'inci maddesine göre istisna edilmiştir. İşverenler tarafından yapılan bu giderler herhangi tutarla sınırlı olmaksızın ticari (GVK 40/2), zirai (GVK 57/4) ve mesleki kazancın (GVK 68/2) gerçek usulde tespitinde hasılatтан gider olarak indirilebilecektir. Ayrıca bu şekilde yapılan giderlere ilişkin olarak düzenlenen belgelerde yer alan KDV tutarının tamamı, ilgili dönemdeki KDV beyannamelerinde indirim olarak dikkate alınabilecektir.

Söz konusu istisnanın uygulanmasında ve işverenlerce gider olarak kaydedilmesinde; malzemesi işveren tarafından alınan ve işyeri bünyesinde yine işverene bağlı işçiler tarafından hazırlanan yemeklerin verilmesi ile işyeri dışında hazırlanan ve işveren tarafından satın alınan yemeklerin işyerinde verilmesi arasında bir fark bulunmamakta olup bu şekilde sağlanan yemek hizmetinin işyeri veya işyeri müstemilatında verildiği kabul edilmektedir. Diğer taraftan işçilerin yemek ücreti şeklinde yemek bedeline belirli bir tutarda katkı yapması, sağlanan yemeğin işverene olan maliyetini düşürmesi dışında istisna uygulanması açısından bir önemi yoktur².

2. İŞVERENLERCE ÇALIŞANLARA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFATLER

İşverenlerin çalışanlarına işyeri veya işyeri müstemilatında yemek sağlaması kadar yemek hizmetlerini çeşitli şekillerde işyeri dışında sağlanması da çok yaygın olarak yer bulmaktadır. GVK'nın 23/8'inci maddesine “*Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (İşverenlerce, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin (313 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2021 yılında uygulanmak üzere 25 TL.) aşmaması ve buna ilişkin ödemenin yemek verme hizmetini sağlayan mükelleflere yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde, aşan kısım ile hizmet erbabına yemek bedeli olarak nakten yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir.*” şeklinde hüküm konulmuş olup belirli bir tutara kadar ve belirli şartların sağlanması durumunda çalışan ücretlerinin vergilendirilmesinde işyeri dışında sağlanan yemek hizmetlerinin istisna olduğu kabul edilmiştir. Ayrıca işverenlerin çalışanları için işyeri dışında yapmış oldukları yemek masraflarının işveren tarafından gider olarak hasılatından indirilmesinde istisna haddinin aşıp aşmamasına göre GVK'nın 40/1'inci veya 40/2'nci maddelerine göre indirim yapılmaktadır.

2.1. Çalışanlara İşyeri Dışında Lokanta veya Yemek Hizmeti Veren Bir Kuruluştan Yemek Hizmeti Sağlanması

İşverenlerce çalışanlarına yemek hizmetinin işyeri dışındaki lokanta ve çeşitli şekillerde yemek hizmeti veren kurumlardan sağlanması durumunda yapılan bu yemek masraflarının ücret olarak vergilendirilmesinde GVK'nın 23/8'inci maddesinde belirtilen istisna hükmünün uygulanması için aşağıdaki şartlar aranmaktadır.

2 YALÇIN Hasan, Personele Yemek Verilmesi Suretiyle Sağlanan Menfaatler, <https://www.muhassebevergi.com> Erişim Tarihi: 09.07.2021

- İşverenlerce yemek bedelinin doğrudan yemek verme hizmetini sağlayan (lokanta ve diğer yemek hizmeti veren kurumlara) yerlere ödenmesi,
- Yemek bedelinin işçilerin fiilen çalıştığı günlere ait bir günlük tutarın 2021 yılı için KDV hariç 25 TL'yi aşmaması,
- Yemek bedeli faturasının işveren adına düzenlenmesi ve yemek yiyen çalışanların ad ve soyadları ile yemek yedikleri gün sayısının bir liste halinde işveren adına düzenlenen faturaya eklenmesi gerekmektedir.

Bu şartların sağlanması durumunda işverenlerce, çalışanlarına civar lokantalar veya yemek vermek hizmeti sağlayan kurumlar vasıtasıyla temin edilen yemek menfaatlerinde her bir çalışan için 2021 yılında katma değer vergisi hariç 25 TL'yi aşmayan kısmı vergiden istisna edilecektir. KDV dahil tutar ise 2021 yılı için 25,25 TL ($25 \times 1,01 = 2021 \text{ yılında } 31.07.2021 \text{ tarihine kadar yemek hizmetlerine uygulanacak KDV oranı } \%1 \text{ 'dir.}$) olmaktadır. Ayrıca işverene fatura edilen yemek hizmetlerinde yer alan yemek bedelinden istisna tutarını aşmayan kısmı işverenler tarafından ticari (GVK 40/2), zirai (GVK 57/4) ve mesleki kazancın (GVK 68/2) gerçek usulde tespitinde hasılatтан gider olarak indirilebilecek ve yine istisnayı aşmayan kısmına denk gelen KDV tutarı da işverenin KDV beyannamesinde indirim olarak kabul edilecektir.

Çalışanlara sağlanan yemek menfaatlerinin fiilen çalışılan günler için verilmesi gerekmekte olup, fiilen çalışılmayan günler için yemek bedelinin ödenmesi halinde bu ödeme istisna kapsamında değerlendirilmeyecektir.

İşverenler tarafından çalışanlara işyeri veya işyerinin müstemilatı dışında sağlanan yemeğin KDV hariç 25 TL'yi aşan kısmının ise çalışana sağlanan net ücret olarak kabul edilmesi ve işveren tarafından brüte iblağ edilerek GVK'nın 94/1'inci maddesine göre tevkifat yapılarak vergilendirilmesi gerekmektedir. İşverenlerin çalışanlarına bu şekilde sağladığı yemek menfaatlerinin haddi aşan kısmına denk gelen tutardan brüte iblağ edilen kısmı (GVK 40/2), (GVK 57/4), (GVK 68/2) maddelerine göre değil GVK'nın 40/1'inci maddesindeki "ticari kazancın elde edilmesi ve devamı için yapılan genel giderlerin indirilmesine" hükmüne göre ücret gideri olarak dikkate alınabilecektir.

İşverenlerin çalışanlara yaptıkları ücret ödemeleri KDV'nin konusuna girmektedir. Dolayısıyla 2021 yılında KDV dahil 25,25 TL'yi aşan yemek giderlerinin KDV'si işverenler tarafından ilgili dönemde vermiş oldukları KDV beyannamelerinde indirim konusu yapılamayacak, aşan kısımdaki KDV tutarı da brüte iblağ edilerek GVK'nın 94/1'inci maddesine göre tevkifata tabi tutulacak ve yine GVK'nın 40/1'inci maddesine göre de indirim konusu yapılacaktır.

Bu istisnanın uygulanmasında işverenlerin, bazı işçilerine işyerinde veya işyeri müstemilatında bazı işçilerine de civar lokanta veya yemek verme hizmeti sağlayan yerlerde yemek verilmesi halinde; işçilere işyeri veya işyeri müstemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler 1. bölümde açıklanan hususlar çerçevesinde vergiden istisna edilecek, işçilere civar lokantalar veya yemek verme hizmetini sağlayan yerlerde yemek verilmesi halinde bu hizmetlerin katma değer vergisi hariç 2021 yılında 25 TL'yi aşmaması şartıyla bu bölümde açıklanan esaslar çerçevesinde vergiden istisna edilecektir.

Öte yandan, 213 sayılı Vergi Usul Kanunun 238'inci maddesinin birinci fıkrasında, işverenlerce her ay ödedikleri ücretler için “ücret bordrosu” tanzim etmeye mecbur oldukları, Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf olan ücretlerle diğer ücret üzerinden vergiye tabi hizmet erbabına yapılan ücret ödemeleri için bordro tanzim edilmeyeceği hükmüne bağlanmıştır³.

Ayrıca 186 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde “*bu hükümlere göre işverenler, civar lokantalardan veya yemek verme hizmeti sağlayan diğer kuruluşlardan hizmet erbabına yemek vermek suretiyle sağladıkları menfaatlerin vergiden istisna edilecek kısmı ile vergiye tabi olacak kısmını belirlemeleri bakımından, ücret bordrosunda bu hususu göstermek zorundadırlar. İşverenler yaptıkları bu ücret ödemelerini ücret bordrosuna dayandırarak, genel hükümlere göre gider yazacaklardır. Lokantalar veya yemek verme hizmetini sağlayanlardan alınan faturalar (götürü mükellefler için gider pusulası), bu bordronun eki niteliğinde gider belgesi kabul edilecektir.*” şeklinde hüküm bulunmakta olup, işverenler tarafından hazırlanacak ücret bordrolarında bu hususa dikkat edilmesi gerekmektedir.

2.2. Çalışanlara Nakit Yemek Parası Verilerek Yemek Hizmeti Sağlanması

İşverenlerin çalışanlarına yemek hizmeti sağlamak amacıyla yemek ücretlerini nakit olarak çalışanın kendisine ödemesi halinde; GVK'nın 23/8'inci maddesinde işyeri dışında sağlanan yemek verme hizmetlerinin ücret istisnasından faydalanması için yemek bedellerinin yemek hizmetini sağlayan yerlere ödenmesi şartı belirlendiğinden çalışanlara nakit olarak verilen yemek ücretlerine herhangi bir istisna uygulamadan brüte iblağ edilecek ve GVK'nın 94/1'inci maddesine göre tevkifata tabi tutularak vergilendirilecektir. Ayrıca işverenler tarafından çalışanlarına nakit olarak verilen yemek bedellerinin brüte iblağ edilmiş tutarı GVK'nın 40/1'inci maddesine göre kazancın tespitinde gider konusu yapılabilecektir.

3 YALÇIN, Hasan; Giderler Kitabı, İstanbul 2011, s.153.

2.3. Çalışanlara Yemek Kartları ve Yemek Çekleri Verilerek Yemek Hizmeti Sağlanması

Çalışma hayatında işverenler tarafından çalışanlarına iş yeri dışında yemek hizmetinin sağlanması ile ilgili olarak belirlenen yöntemlerden biri de anlaşmalı lokanta, restoran vb. yerlerde kullanılmak üzere yemek kartları ve yemek çeklerinin kullanılmasıdır. Yemek kartları ve yemek çekleri anlaşma yapılan lokanta veya restoran gibi hizmet işletmelerinde (anlaşmalı hizmet işletmeleri) sunulan hizmetin ödeme aracı olarak kullanılmaktadır. Yemek kartları ve yemek çekleri bu şekilde bir nevi sanal para yerine geçmektedir. Her işveren kendi çalışanları için yemek kartı ve yemek çeki talebinde bulunabilmektedir. İş yeri dışında yemek yeme hizmetinin sağlanmasında kullanılan yemek kartları aşağıdaki gibidir.⁴

- Edenred Ticket
- Metropol
- Multinet
- SetCard
- Smart
- Ticket
- Sodexo
- Winwin

Çalışanlara verilen yemek kartları ve yemek çeklerinin gelir vergisinden istisna olabilmesi için aşağıda yer alan şartları taşıması gerekmektedir.

- Söz konusu kartlar ve çekler, çalışanlarına yemek hizmeti temin etmek isteyen işletmeler tarafından bu kartları satışa sunan firmalardan satın alınarak çalışanlarına verilecektir.
- Söz konusu kartlar, bunları satışa sunan firmalarca anlaşmalı hizmet işletmelerine verilen satış noktası terminallerinden geçirilmek suretiyle, hizmet bedellerinin ödenmesinde kullanılacak.
- Belirtilen satış noktası terminalleri, işlemin yapıldığı işlemin yapıldığı yer, tarih, saat, hizmet bedeli ile kalan tutarı gösterecek şekilde iki adet bilgi fişi verecek ve istenildiğinde günlük veya haftalık olarak tahsil edilen bedelleri gösterecektir.
- Yemek çekleri dip koçanlı olarak ve dip koçanı ile çekin üzerine müteselsil sıra numarası yer verilmek suretiyle bastırılacaktır.

4 <https://www.ofispaneli.com/> - Erişim Tarihi: 11.07.2021

Yemek kartların ve yemek çeklerini çıkaran firmalar tarafından, hizmet alımında kullanılacak bedellerin karta yüklendiği tarihten itibaren yedi gün içinde, bu yemek kartları ve yemek çeklerini personele vermek üzere alan işletmeler adına fatura düzenleyecektir. Ayrıca hizmetten yararlanan çalışanlara Vergi Usul Kanununda belirtilen belgelerden herhangi birinin verilmesine gerek bulunmamaktadır.

Yukarıda belirtilen şartlar dahilinde işverenlerce çalışanlarına işyeri dışında yemek kartları ve yemek çekleri ile lokanta, restoran vb. yerlerde yemek hizmetinin sağlanması durumunda yukarıda⁵ ayrıntılı olarak açıklandığı gibi; 2021 yılı için fiilen çalışılan günler için her bir çalışan adına KDV hariç 25 TL'lik kısmı GVK'nın 23/8'inci maddesine göre ücret istisnasından faydalananak, istisna tutarına denk gelen kısmı işveren tarafından (GVK 40/2), (GVK 57/4), (GVK 68/2) maddelerine göre gerçek usulde tespitinde hasılatan gider olarak indirilebilecek ve yine istisnayı aşmayan kısmına denk gelen KDV tutarı da işverenin KDV beyannamesinde indirim olarak kabul edilecektir. İstisna haddini aşan kısım ile aşan kısmın KDV tutarı net ücret olarak kabul edilerek brüte iblağ edilecek GVK'nın 94/1'inci maddesine göre tevkifata tabi tutulacak, brüt tutar üzerinden işverenin hasılatından GVK'nın 40/1'inci maddesine göre indirim konusu yapılabilecek ve istisna haddini aşan kısma denk gelen KDV tutarı KDV beyannamesinde indirim konusu yapılamayacaktır.

İşverenler tarafından çalışanlarına işyeri dışında sağlanan yemek bedellerinin yemek çekleri, yemek kartı veya yemek fişi kullanılarak ödenmesi halinde bu belgeler sadece yemek bedellerinin ödenmesinde kullanılacağına dair Gelir İdaresi Başkanlığı 26.06.2006 tarih ve B.07.1.GİB.0.03.43/4314-20/ 047154 sayılı özelgesinde “ *işverenin çalışanlarına yemek çekleri temin etmesi durumunda bu yemek çekleri ile çalışanlar tarafından anlaşmalı market işyerlerinden gıda ve ihtiyaç maddesi satın alınmasının yemek verme hizmeti ile hiçbir ilişkisi olmadığından, yemek verme kapsamında değerlendirmeyip ücret olarak vergilendirilmesi gerekmektedir.*” şeklinde görüş beyan etmiştir. Özelge de belirtildiği üzere söz konusu yemek kartlarının yemek hizmetleri dışında kullanılması durumunda çalışanlara bu şekilde sağlanan menfaatlerin “*personale ayın olarak ücret verilmesi*” anlamına gelmekte olup tamamının ücret olarak kabul edilmesi her hangi bir istisna uygulanmadan brüte iblağ edilerek ve GVK'nın 94/1'inci maddesine göre tevkifata tabi tutulması ve GVK'nın 40/1'inci maddesine göre indirim konusu yapılması gerekmektedir.

2.4. Çalışanlara İş Seyahatlerinde Bulundukları Dönemde Yemek Hizmeti Sağlanması

Çalışma hayatında çalışanlar belli bir görevler için şehir içinde veya şehir

5 2.1. bölüm.

dışına iş seyahatinde bulunabilirler. Bu seyahatlerde çalışanların yaptıkları yemek harcamaları ile ilgili olarak vergi mevzuatımızda yer alan çeşitli hususlar aşağıdaki gibidir.

GVK'nın 24'üncü maddesinin 1 ve 2 numaralı bendinde; *“Gider karşılığı olarak yapılan aşağıda yazılı ödemeler Gelir Vergisinden istisna edilmiştir: 1- Harcırah Kanunu'na tabi kurumlar tarafından harcırah veya yolluk olarak yapılan ödemeler, 2- Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanunu'na tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur);”* hükmü yer almaktadır.

186 No.lu GVK Genel Tebliğinde *“Öte yandan, geçici görevle görev mahalli dışına gönderilen personele harcırah ödenmesi halinde bu ödeme, Gelir Vergisi Kanununun 24 üncü maddesinin 1 veya 2 numaralı bendinde yer alan esaslara göre gelir vergisinden müstesna tutulmaktadır. İşverenlerce, personelin harcırah ödenmesini gerektiren bir görevle, görev mahalli dışına gönderilmeleri halinde, bu personele ayrıca yemek bedeli adı altında bir ödeme yapılması durumunda, bu ödemenin de tutarına bakılmaksızın tamamı gelir vergisine tabi tutulacaktır. Zira, hizmet erbabına verilen harcırah tutarları, yemek ve yatmak giderlerini de içermekte ve bu ödemeler zaten gelir vergisinden müstesna tutulmaktadır.”* hükmü yer almaktadır.

İşverenlerce çalışanların iş seyahati amacıyla şehir içi veya şehir dışına gönderilmesi durumunda yemek yenmesi için sağlanan menfaatler GVK'nın 61'inci maddesine göre ücret olarak kabul edilmekte GVK'nın 24/2'inci maddesindeki *“aynı aylık seviyesindeki devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur”* hükmüne göre belirlenen gündelik tutarını aşmayan yemek giderleri vergiden istisnan edilecek Vergi Usul Kanununda belirlenen belge şartı aranmadan harcırah bildirimine göre işverenler tarafından GVK'nın 40/1'inci (ticari kazancın elde edilmesi ve devamı için yapılan genel giderlerin indirilmesine) maddesine göre indirim olarak dikkate alınabilecektir. Belirlenen gündelik tutarı aşan kısmı ise net ücret olarak kabul brüte iblağ edilerek GVK'nın 94/1'inci maddesine göre tevkifata tabi tutulacak ve GVK'nın 40/1'inci maddesine göre yapılan seyahatin iş ile ilgili olması, yapılan giderin yapılan işin önemi ve genişliği ile orantılı olması, yapılan seyahatin seyahat amacının gerektiği süreyi aşmaması ve yemek giderleri ile ilgi

olarak işveren adına fatura düzenlenmesi şartlarında indirim konusu yapılabilir. lecektir.

SONUÇ

Çalışanlara işyerinde veya işyeri müstemilatında yemek verilmek suretiyle katlanılan giderler, tutar sınırlaması olmadan GVK'nın 23/8'inci maddesine vergiden istisna tutulmakta ve yine tutar sınırlaması olamadan GVK'nın 40/2'inci maddesine göre gider kaydedilebilmekte ve KDV tutarı da KDV beyannamesinde indirim konusu yapılabilir. İşyeri veya işyeri müstemilatının dışında yemek hizmeti sağlanması işyeri dışındaki lokanta veya yemek hizmeti veren kurumlarda yemek yedirilmesi ile gerçekleştirilmesi halinde, ödemenin yemek hizmeti veren kuruma yapılması, fiilen çalışan günler için yapılması ve 2021 yılında KDV hariç 25 TL'yi aşmaması şartıyla yine GVK'nın 23/8'inci maddesine vergiden istisna tutulmakta ve GVK'nın 40/2'nci maddesine göre indirim konusu yapılabilir; istisna haddinin aşılması durumunda ise aşan kısmının net ücret olarak brüte iblağ edilmesi ve GVK'nın 94/1'inci maddesine göre tevkifata tabi tutulması ve safi ticari kazancın tespitinde GVK'nın 40/2'nci maddesine göre değil GVK'nın 40/1'inci maddesine göre indirim konusu yapılması gerekmektedir. Çalışanlara sağlanan yemek hizmetlerinin çalışanın kendisine nakit olarak ödenmesi halinde; herhangi bir sınırlama olmaksızın tamamı net ücret olarak kabul edilmesi brüte iblağ edilerek tevkifata tabi tutulması ve GVK'nın 40/1'inci maddesine göre indirim konusu yapılması gerekmektedir. Çalışanlara yemek kartı veya yemek çeki verilmek suretiyle işyeri dışındaki anlaşmalı lokanta, restoran vb. yerlerde yemek hizmetinin sağlanması halinde; çalışanların bu yemek kartları ve yemek çeklerini yemek yeme dışında kullanmamaları, fiilen çalışan günlere denk gelen bir günlük yemek ücretinin 2021 yılında KDV hariç 25 TL'yi aşmaması, yemek faturasının işveren adına düzenlenmesi ve ekinde yemek hizmetinden faydalanan kişilerin bilgilerine yer verilmesi şartıyla yine GVK'nın 23/8'inci maddesine göre vergiden istisna tutulması ve GVK'nın 40/2'nci maddesine göre indirim konusu yapılabilir. Çalışanların iş seyahatleri nedeniyle şehir içi veya şehir dışı yerlere gittiklerinde harcamada bulunduğu yemek hizmetleri için aynı aylık seviyesindeki devlet memurlarına verilen gündelikler tutarını aşmamak şartıyla vergiden istisna edilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 186 No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği

- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği
- 313 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği
- 382 No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- 26.06.2006 Tarih ve B.07.1.GİB.0.03.43/4314-20/ 047154 Sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı Özelgesi
- MAÇ Mehmet; Personeler Yemek Giderleri, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Mart 2014, Sayı 123.
- YALÇIN Hasan; Giderler Kitabı, İstanbul 2011.
- YALÇIN Hasan; Personeler Yemek Verilmesi Suretiyle Sağlanan Menfaatler, <https://www.muhassebevergi.com> Erişim Tarihi: 09.07.2021
- <https://www.ofispaneli.com/blog> - Erişim Tarihi: 11.07.2021
- <https://www.edenred.com.tr>. Erişim Tarihi: 07.07.2021